

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

באיזה תבשיל מערבים, שיעור עירוב תבשילין

(ט"ז א') (שנינו במשנה:) עושה אדם תבשיל מערב יום טוב.

(ואמרין בלישנא בתרא) אמר אביי: לא שנו אלא תבשיל. אבל פת, לא. מאי טעמא? מידי דמלפת בעינן (לפתן בעינן, דמוכחא מלתא שעשוי לשבת), ופת לא מלפתא (הלכך לא מוכחא מלתא היא, שהרי בכל יום יש לחם). ודייסא נמי לא מלפתא (ואינה מועילה לעירוב).

תני רבי חייא: עדשים שבשולי קדירה (שנשארו בלא מתכוין), סומך עליהן (מערב יום טוב) משום ערובי תבשילין (ולא אומרים שאינם חשובים ובטלים). והני מילי דאית בהו כזית.

אמר רב יצחק בריה דרב יהודה: שמנונית שעל גבי הסכין, גוררו (מערב יום טוב), וסומך עליו משום ערובי תבשילין. והני מילי דאית בהו כזית.

אמר רב אסי אמר רב: דגים קטנים מלוחים, אין בהם משום בישולי נכרים.¹

אמר רב יוסף: ואם צלאן נכרי, סומך עליהם משום ערובי תבשילין (שהרי מותרים באכילה). ואי עבדינהו נכרי כסא דהרסנא (מטוגן בשומן קרבי דגים ובקמח), אסור (דקמח אין נאכל כמו שהוא חי, לפיכך, יש בו משום בשולי נכרים).

(ומקשה) פשיטא?! (ומתרץ) מהו דתימא הרסנא (שומן דגים) עיקר, קמ"ל קמחא עיקר.

(ט"ז ב') אמר רבי אבא: ערובי תבשילין צריכין כזית.

איבעיא להו: כזית אחד לכולן, או דלמא כזית לכל אחד ואחד.

תא שמע, דאמר רבי אבא אמר רב: ערובי תבשילין צריכין כזית, בין לאחד בין למאה (די להם בכזית).

(תניא:) תבשיל זה, צלי, ואפילו כבוש (בחומץ, ובחרדל, ומיני ירקות), שלוק, ומבושל.

(ט"ו ב') (המשך משנה:) בית שמאי אומרים: שני תבשילין. ובית הלל אומרים: תבשיל אחד. ושון בדג וביצה שעליו, שהן שני תבשילין.

(י"ז ב') אמר רבא: הלכתא כתנא דידן, ואליבא דבית הלל (שאין צריך אלא תבשיל אחד²).

(ט"ו ב') (המשך משנה:) אָכְלוּ או שאבד (קודם שבישל כל צרכי שבת), לא יבשל עליו בתחלה. ואם שייר ממנו כל שהוא, סומך עליו (לבשל בשבילו) לשבת.

(י"ז ב') אמר אביי: נקטינן, התחיל בעיסתו (לתקנה ולאפותה ע"י עירובו), ונאכל עירובו, גומר.

¹ שגזרו חכמים בבשולי נכרים משום חתנות, ועל שנאכל כמו שהוא חי לא גזרו על בישולו, דכיון שנאכל כמו שהוא חי, אינו בשול, דלא אהני מידי, ואלו נאכלין על ידי מלחן חיים. רש"י.

² ודלא כרבי שמעון בן אלעזר (י"ז ב') ששנה שגם בית הלל מודים שצריך שני תבשילים, ונחלקו בדג וביצה שעליו אם נחשב תבשיל אחד או שניים.

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דנליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

גרסינן לעיל בפרקין (ט"ו ב):

תניא: "את אֶשֶׁר תֹּאפּוּ אָפוּ וְאֵת אֶשֶׁר תִּבְשְׁלוּ בִשְׁלוּ"³ - מכאן אמר רבי אליעזר: אין אופין אלא על האפוי (בחמישי בשבת), ואין מבשלין אלא על המבושל. מכאן סמכו חכמים לערובי תבשילין מן התורה.

שיטות הראשונים

עירוב תבשילין בפת ודייסא: פסקו הפוסקים כלישנא בתרא, דאמר לא שנו אלא תבשיל, אבל פת, לא, דמידי דמלפת בעינן, ודייסא נמי לא מלפתא. וכן פסק השו"ע.⁴

עירוב בפירות: גרסינן בירושלמי דנדרים (פרק הנודר מן המבושל, ה"א) כל אוכל שהוא נאכל כמות שהוא חי, אין בו משום בישולי גוים, ויוצאין בו משום עירובי תבשילין.⁵ וכן כתב סמ"ג בשם ריב"א דיוצאים בתפוחים מבושלים משום עירובי תבשילין, כדמוכח בירושלמי דנדרים. וכן פסק השו"ע.⁶

עירוב לצורך אפיה: דעת בה"ג ורבינו תם דפלוגתא דב"ש ובית הלל בבישול, דבית הלל סברי דסגי בתבשיל אחד; אבל לאפות, אף בית הלל מודו דבעינן פת.⁷ וכ"כ המרדכי. ודעת ר"י, דאופים ומבשלים על המבושל.⁸ וכן דעת מקצת גאונים, רמב"ן, רשב"א, ר"ן, רי"ד, ורי"ז. וכתב ר"ן, שכן דעת רי"ף. וכן נראה דעת רמב"ם. אלא שכתבו הרבה ראשונים שפשט המנהג כרבינו תם לערב בפת ותבשיל. וכן פסק השו"ע.⁹ והוסיף, שאם לא עשאו אלא מתבשיל לבד, מותר.

³ שמות, פרשת בשלח, טז, כג. את אֶשֶׁר תֹּאפּוּ אָפוּ, הוה ליה למכתב היום אפו ובשלו, אלא רמז הוא, שיש לך יום ששי שאין אופין לצורך מחר.

⁴ או"ח תקכז, ד. מקורות: רי"ף (ח ב). רמב"ם (שביתת יום טוב, ו, ג). רא"ש (סי' ה).

⁵ בביאור הגר"א (תקכז, ס"ק י) ציטט את הירושלמי, "ויוצאין בו משום עירובי תבשילין אם בישלו". וייתכן שגרס כן בירושלמי. וצ"ב. ועכ"פ כן מבואר גם בראשונים, דמבושל בעינן. והחידוש, שאף שראויים לאכלן חיים ואין צריכים בישול, והוה אמינא דלא נחשב בישולם לכלום, קמ"ל (משנ"ב ס"ק יט).

⁶ או"ח תקכז, ה. וכתב מג"א (ס"ק ד): אבל חיינן לא. ומיהו במגיד משנה משמע אפילו מבושלים אסור, אם אין דרך ללפת בהן הפת. דבחינן לא אצטריכא ליה למימר, דפשיטא דתבשיל בעינן. וכן פסק המשנ"ב (ס"ק יח). מקורות: סמ"ג (עשין דרבנן ג; והו"ד במרדכי). מרדכי (בהלכות תשעה באב, תענית ס' תרלד). וראה ר"ן בסוף מסכת תענית (י א ד"ה מתני').

⁷ וכן משמע לישנא דמתניתין דלא הזכיר אלא בישול. אבל לאפות אף בית הלל מודו דבעינן פת, דכולהו אית להו דרבי אליעזר (ט"ו ב') דאמר אין אופין אלא על האפוי. והא דאמר אביי (ט"ז א') לא שנו אלא תבשיל אבל פת לא, לצורך בישול קאמר (אבל כדי לאפות, בעינן פת). רא"ש, עיי"ש.

⁸ והא דדרשינן (ביצה ט"ו ב') את אשר תאפו אפו, לאו דברי הכל הוא, דתניא בתוספתא (ביצה פ"ב ה"ב): העושה תבשיל מערב יום טוב, אופה ומבשל עליו לשבת, ומטמין עליו את החמין. עוד תניא התם: רשאין בני מבוי לעשות תבשיל ולאפות ולבשל עליו. ובהדיא פליגי רבי אליעזר ורבי יהושע בירושלמי (פ"ב ה"א), וזה לשונו: כתיב את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו - רבי אליעזר אומר: אופין על האפוי ומבשלין על המבושל. ורבי יהושע אומר: אופין ומבשלין על המבושל. וקיימא לן (שבת ק"ל ב', ועוד) דרבי אליעזר שמותי הוא. רא"ש, עיי"ש.

⁹ או"ח תקכז, ב. מקורות: רבינו תם (ס' הישר חידושים ס' שצב; הו"ד בראשונים). רא"ש (סי' יא). בה"ג (הל' יום טוב, ס' טז, ד"ה והיכי עבדין; הו"ד בראשונים). ר"י (י"ז ב', ד"ה אמר; עבודה זרה ל"ז ב', תוספות ד"ה והשלכות). ר"ן (י א ברי"ף, ד"ה אמר רבא). רמב"ם (שביתת יום טוב, ו, ג). מרדכי (סי' תרעב). גאונים (שערי תשובה ס' מב, וס' קכד). רמב"ן (מלחמות, ח א ברי"ף, ד"ה כתוב). רשב"א (עבודה"ק בית מועד ד"א, עמ' קד; חי' י"ז ב', ד"ה אמר). הגהות מימוניות (הל' שביתת יום טוב, ו, ג, אות ג). רש"י (עי' סידור רש"י סי' תרי"ט, שו"ת סי' רצז). רי"ד (ספר המכריע, סי' ב). ריא"ז (הלכה א, סע' ד).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

ערובי תבשילין צריכין כזית: בירושלמי כתוב, עירובי תבשילין כך הוא, נוטל פת כביצה ותבשיל כזית, וכו'. וכתב אור זרוע דפליג אגמרא דידן, דאנן קיימא לן, כזית, בין לאחד בין למאה. וכתב, ושמא הני מילי בסוף עירוב, אבל בתחילת עירוב, בעי כביצה. והשו"ע סתם בכזית. והרמ"א כתב שנוהגים לכתחילה בכביצה.⁴⁰

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תקכז)

- ב. ערוב זה עושין אותו בפת ותבשיל, ואם לא עשאו אלא מתבשיל לבד, מתר.
- ג. שעור תבשיל זה כזית, בין לאחד בין לאלפים, בין בתחלתו בין בסופו. הגה: ויש מצריכין לכתחלה בפת כביצה (ירושלמי), וכן נוהגין לכתחלה.
- ד. צריך שיהא תבשיל זה דבר שהוא ראוי ללפת בו את הפת, לאפוקי דיקסא.
- ה. תבשיל זה שאמרו, אפלו צלי, אפלו שלוק, אפלו כבוש או מעשן, אפלו מין דגים קטנים שהדיחן במים חמים והדחתן הוא בשולן לאכילה, הרי זה סומך עליהם; וכן סומך על תפוחים מבשלים (והוא הדין שאר פרות מבשלים) ועל דגים קטנים שבשולן.
- ו. סומך מערב יום טוב אפלו על עדשים שבשולן קדירה, וכן על שמנונית שנדבק בסכין וגררו, והוא שיהא בו כזית.

עירובי תבשילין עבור אחרים

(ט"ז ב') אמר רב הונא אמר רב: עירובי תבשילין צריכין דעת (שידעו שלשם כך נעשו).

(ומבאר) פשיטא דעת מניח, בעינן (דאיהו עדיף, שעושהו לשם כך). דעת מי שהניחו לו, בעינן (שיימלך בו תחילה לעשותו על פיו) או לא בעינן?

תא שמע, דאבוה דשמואל מערב אכולה נהרדעא. רבי אמי ורבי אסי מערבו אכולהו טבריא. מכריז רבי יעקב בר אידי: מי שלא הניח ערובי תבשילין יבוא ויסמוך על שלי.

ועד כמה? אמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאבאי: עד תחום שבת (ולעומדים חוץ לתחום לא היה דעתו של מניח עליהם, ולא עלו על לבו לזכור).

ההוא סמיא (סומא) דהוה מסדר מתניתא קמיה דמר שמואל. חזייה (שמואל) דהוה עציב. אמר ליה: אמאי עציבת? אמר ליה: דלא אותיבי ערובי תבשילין. אמר ליה: סמוך אדידי.

לשנה, חזייה דהוה עציב. אמר ליה: אמאי עציבת? אמר ליה: דלא אותיבי ערובי תבשילין. אמר ליה: פושע את! לכולי עלמא שרי, לדידך אסור (שאין דעתי על המזידין והפושעים, שאינם חרדים לדברי חכמים).

גרסינן לעיל בפרקין (ט"ו ב'):

⁴⁰ או"ח תקכז, ירושלמי זה ליתא בפנינו, והובא בראשונים דלהלן. וכתב המשנ"ב (ס"ק ח), ומשום הידור מצוה יקח לחם שלם וחתיכת בשר או דגים חשובה. מקורות: אור זרוע (הל' יום טוב, סי' שמז). ראב"ה (ח"ג, הל' יום טוב, סי' תשמח). מרדכי (סי' תרעב). אגור (סי' תרנט).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

מאי "לֹאִין נִכּוֹן לוֹ"¹¹? אמר רב חסדא: למי שלא הניח עירובי תבשילין. איכא דאמר: מי שלא היה לו להניח עירובי תבשילין;¹² אבל מי שהיה לו להניח עירובי תבשילין ולא הניח, פושע הוא.

שיטות הראשונים

דעת מי שהניחו לו בעינן או לא בעינן: למסקנה, לא בעינן דעת מי שהניחו לו מערב יום טוב.¹³ וכתב **רבינו יהונתן**: אבל מודיעו בליל יום טוב או בבוקר, כדי שיברור מנה יפה לשבת, או כדי שיאמר אין אופין מיום טוב לשבת, קל וחומר מיום טוב לחול. וכן כתבו **כל הראשונים**.¹⁴ וכן פסק **השו"ע**.¹⁵

היה לו להניח עירובי תבשילין ולא הניח, פושע הוא: דעת **רשב"א**, שאם היה דעת המניח אפילו על הפושעים, מותר. ולדבריו, יכול אדם לסמוך לכתחילה על עירוב גדול העיר. וכן כתב **רבינו ירוחם** בשם רבו **ה"ר אברהם בן אסמעאל**. ודעת **רא"ש**, שלכתחלה אין לו לאדם לסמוך על עירוב של גדול העיר, אלא צריך כל אדם להניח בביתו עירוב, ואם סומך על עירוב של גדול העיר, פושע הוא, ואינו יוצא בעירובו.¹⁶ וכן פסק **השו"ע**.¹⁷

אדם שלא עירב מחמת חוסר ידיעת הדין: כתב **אור זרוע** שעם הארץ שאינו יודע בטיב עירוב, ולא הניח עירוב תבשילין, הוה ליה כשכח וסומך על אחרים, ולא מיקרי פושע בכך. וכן פסק **הרמ"א**.

ועד כמה, עד תחום שבת: **רש"י** פירש ולעומדים חוץ לתחום, לא היה דעתו של מניח עליהם, ולא עלו על לבו לזכרן. וביאר **שיטה מקובצת**, דאם התנה בפירוש שמזכה להם, מהני תנאו. וכן דעת **רשב"א**. וכתב **רשב"א** שכן דעת **תוספות**. ואמנם **רא"ה**, **ר"ן**, ו**מאירי** הסתפקו בדבר. ו**הרמ"א** פסק **כרשב"א**.¹⁸

¹¹ כתוב בספר נחמיה, שאמר נחמיה לעם, ביום טוב דראש השנה: "...לָכוּ אֲכָלוּ מִשְׁמָנִים וּשְׁתּוּ מִמֵּתִקִּים וְשָׁלְחוּ מִנּוֹת לְאִין נִכּוֹן לוֹ כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לְאֲדֹנֵינוּ וְאֵל תַּעֲצָבוּ כִּי חֲדָת ה' הִיא מַעֲזָכֶם".

¹² כגון שאבדה לו אבידה מערב יום טוב, והיה טרוד בחיפוש אחריה.

¹³ וכתב הר"ן (ח ב ברי"ף, ד"ה מכריז): עיקר הוכחתה מדברי יעקב בר אידי דמדמכריז, משמע שלא היו יודעין בדבר בשעת הנחה. דמדשמואל ורב אמי ורב אסי ליכא לאוכחי, דמדלא מכריזי משמע שמתוך שהיו רגילין בכך, היה נודע לכל אנשי מקומן וסומכין עליהם מאתמול, ואיכא דעת מי שהניחו לו. ומיהא שמעינן שמי שדרכו להניח בכל שנה, כשמואל ורב אמי ורב אסי, אין צריך להכריז, אלא סומכין עליו מן הסתם. אבל מי שאין דרכו להניח, כרבי יעקב בר אידי, צריך להכריז.

¹⁴ זה לשון הרמב"ם: "וְאֵינוּ צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לְאֵלּוּ שְׂפָזָה לָהֶן מִעֶרֶב יוֹם טוֹב, אֲבָל הֵן צָרִיכִין לִידַע שֶׁכָּבֵד זָפָה לָהֶן אַחֵר וְעָרֵב לָהֶן וְאַחֵר כָּף יִסְמְכוּ עָלָיו וְיִבְטְלוּ וְיִאֲפּוּ. אֵף עַל פִּי שְׂלָא יִדְעוּ אֶלָּא בְיוֹם טוֹב - הָרִי אֵלּוּ מִתְרִין." וכן מבואר ברי"ף, רי"ף, סמ"ג, רא"ש, ורשב"א.

¹⁵ אור"ח תקכ"ט. מקורות: רבינו יהונתן (ח ב ברי"ף, ד"ה ת"ש דשמואל). רבינו חננאל (ט"ז ב', ד"ה אבל דעת). רי"ף (ח ב בדפיו). רמב"ם (הל' שבייתת יו"ט וז,). רא"ש (סי' ו). רשב"א (עבוה"ק, בית מועד, דב, עמ' קח). סמ"ג (לאוין עה).

¹⁶ הב"י הבין שרש"י (שכתב "שאינ דעתי על המזדיין והפושעים") חלוק על הרא"ש, וסובר שאם דעתו של גדול העיר גם על הפושעים, הם יוצאים בעירובו. אבל בשעה"צ (ס"ק לז-מ) כתב בשם אור זרוע ושיבולי הלקט, שהבינו מדברי רש"י שסובר כרא"ש, שמכיון ששמואל לא הוציא הפושעים, מסתמא אין להוציאם, דזילזול הוא בתקנת חכמים, ושום גדול אין רשאי לכוין להוציאם.

¹⁷ אור"ח תקכ"ז. אבל הט"ז (ס"ק ט) כתב דצ"ע דבר זה להלכה, כי לדעת רש"י (ראה הערה לעיל) ורשב"א מהני סמיכה אם הגדול מכיון לכך, וכדאי הם לשמוע להם. עיי"ש. והו"ד בכף החיים (אות נז). וכן המשנ"ב (ס"ק כו) כתב דהרבה פוסקים חולקים על זה, ולדידהו יכול כל אדם לסמוך לכתחילה על עירוב של גדול העיר, ואפשר בדיעבד יש לסמוך אפוסקים אלו ולהקל משום שמחת יום טוב. מקורות: רש"י (ט"ז ב', ד"ה לדידך). רא"ש (סי' ב). ר"ן (ט א, ד"ה ההוא). רש"י (ט"ז ב', בההוא עובדא דסמיא, ד"ה לדידך). רשב"א (עבוה"ק, בית מועד, דב, עמ' קיא; שו"ת, ח"א סי' תרפג). רבינו ירוחם (תולדות אדם וחווה, נתיב ד, ח"ג). אור זרוע (ח"ב, הל' יו"ט, סי' שמג). שבוילי הלקט (סדר עצרת, סי' רמו).

¹⁸ אור"ח תקכ"ח. מקורות: רש"י (ט"ז ב', ד"ה עד). שטמ"ק (ד"ה ואומר). רשב"א (עבוה"ק, בית מועד, דב; שו"ת ח"ג, סי' רסה). רא"ה (ד"ה ועד). ר"ן (ח ב ברי"ף, ד"ה ועד). מאירי (חידושיו, ד"ה כל).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תקכז)

- ז. מצוה על כל אדם לערב, ומצוה על כל גדול העיר לערב על כל בני עירו, כדי שיסמך עליו מי ששכח או נאנס או שהניח ערוב ואבד והוא הדין עם הארץ שאינו יודע לערב (אור זרוע); אבל מי שאפשר לערב ולא ערב, אלא שרוצה לסמך על ערובו של גדול העיר, נקרא פושע ואינו יוצא בו.
- ח. כשמערב על אחרים אינו צריך לפרט, אלא מניח בכלל על כל בני העיר וכל מי שהוא בתחום העיר יוצא בו. הגה: אבל מי שהוא חוץ לתחום אינו יוצא בו, אפלו הניח ערוב תחומין ויכול לבא לכאן, אלא אם כן התנה עליו המניח בהדיא (המגיד פ"ו).
- ט. דעת מניח בעינו שיכונן להוציא לאחר, אבל דעת מי שהניחו בשבילם לא בעינו בשעת הנחה, רק שיודיעוהו ביום טוב קדם שיתחיל לבשל לצורך השבת. הגה: ואם דרך הגדול להניח עליהם, סומכין עליו מסתמא (ר"ן פ"ב).

עירוב תחומין וחצרות ביום טוב

(ט"ז ב') **תנו רבנן:** (4) יום טוב שחל להיות בערב שבת, אין מערבין לא עירובי תחומין, ולא עירובי חצרות (לטלטל מחר. שנראה כמתקן). (2) רבי אומר: מערבין עירובי חצרות, אבל לא עירובי תחומין; מפני שאתה אוסרו בדבר האסור לו, ואי אתה אוסרו בדבר המותר לו.¹⁹

אתמר, רב אמר: הלכה כתנא קמא. ושמואל אמר: הלכה כרבי.

(י"ז א') אמר רבא אמר רב חסדא אמר רב הונא: הלכה כרבי, ולאסור.²⁰

שיטות הראשונים

עירובי חצרות ותחומין ביום טוב שחל בערב שבת: פסקו ר"ח, רי"ף, רא"ש ועוד, כרבי, ולאסור, שאין מערבין בו, לא עירובי חצרות ולא עירובי תחומין.²¹ וכתב ר"ן דהא דאין מערבין, כגון שלא עירב בראשון; אבל אם עירב בראשון, מערב ברגליו בשני.²² וכן פסק השו"ע.²³

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תקכח)

ב. יום טוב שחל להיות בערב שבת, אין מערבין לא עירובי חצרות ולא עירובי תחומין אפלו אם הניח ערוב תבשילין (ר"ן פ"ב דביצה)...

¹⁹ שאתה אוסרו בדבר האסור לו - כח יש בידך לאסור עליו מלעשות צורך מחר דבר שהוא אסור בו ביום, והיינו תחומין, שאף ביום טוב אסור לצאת מן התחום. ואי אתה אוסרו - אין כח בידך לאסור לו מלתקן למחר, דבר שהוא מותר בו ביום, ואיסור טלטול חצרות ליתיה ביום טוב. רש"י.

²⁰ כלומר כגירסה בבבליא ההופכת את הדעות; רבי הוא האוסר, וחכמים הם המתירים לערב ביום טוב חצרות עבור שבת.

²¹ וביאר הר"ן: דלא שרו אלא עירובי תבשילין, דבר שהוא דומה לתקון סעודה כגון אפייה ובישול.

²² ראה בהרחבה ב"נתיבי הלכה" עירובין, ל"ח א', סוגית 'דין עירובי תחומין ביום טוב שחל להיות סמוך לשבת'. ושו"ע תטזב.

²³ או"ח תקכחב; תטזב. מקורות: רא"ש (סי' ז). מאירי (ט"ז ב', ד"ה יו"ט). פסקי רי"ד (ד"ה ת"ר). ר"ן (ט א ברי"ף, ד"ה ת"ר).